

lem til den Tale, jeg holdt ved Finanslovsforslagets første Behandling i 1918. Det ærede Medlem vil i Folketingstidende Sp. 554 ff. kunne læse en hel lang Række Eksempler paa ganske forfærdelige Boligforhold. Det er ligegyldigt, hvor vi gaar hen i København, saa finder vi de rædselsfuldeste Boliger, som Mennesker tvinges ind i. Og hvem har Hovedskylden for det? Det har efter min Mening det kapitalistiske Samfundssystem. Det har politisk det konservative Parti, som hindrede Socialdemokratiet i i Tide at faa taget fat paa Arbejdet med Opførelse af Boliger. Det er en given Ting, at der ligger Hovedansvaret.

Jeg er glad over, at det ærede Medlem Hr. Fraenkel har protesteret mod min Tale, for i denne Protest ser jeg et Udtryk for, at hvis man med Rette kan bebrejde det private Initiativ det, jeg har bebrejdet det, saa vækker det daarlige Samvittighed. Det er en Erkendelse af, at hvis virkelig det private Initiativs Herredømme fører til saadanne Tilstande, saa er der noget galt. Det begynder ogsaa nu at gaa bedre; det ærede Medlem Hr. Lemvig-Müller har her holdt en Tale, som jeg, forsaavidt den angik Boligsagen, var særdeles glad for, idet han talte for, at nu skulde man lempe Bygningsvedtægterne, og det skulde gøres muligt for Parcelejerne at komme til at bo ude paa deres Parceller, idet man oprettede Havebyer. Det er det, jeg har talt for mange Gange her i Rigsdagen; og nu erkendes det altsaa at være rigtigt, endog fra det konservative Folkepartis Side. Jeg er derfor glad for, at jeg i 1918 og senere har fremdraget disse Eksempler paa fortvivlede Boligforhold, og det skulde glæde mig, om Partiernes kunde mødes i en Bestræbelse for at faa en Del af Befolkningen flyttet ud udenfor Byen i den frie Natur. Derved vilde der vindes store Ting, og vi vilde spare mægtige Summer, som vi nu bruger til at prøve paa at redde de Børn og unge Mennesker, som Boligforholdene tvinger ind i uheldige Forhold.

Boa: Det ærede Medlem Hr. Sundbo var atter i Dag — tro mod sit Princip — inde paa at kritisere de Former for Erhvervslivet, vi hidtil har maattet nøjes med. Det er nu egentlig ikke det, der har forbløffet mig eller bragt mig til at komme frem; men jeg vil gerne sige til det ærede Medlem Hr. Sundbo og hans politiske Fæller, at naar de drager til Felts mod den Form for Handel og Haandværk, vi hidtil har kendt, kan man med nogen Grund have Lov til at spørge, hvorfor de da ikke

indfører alle de Reforme, de ønsker i det frie Erhverv, i deres egne Bedrifter. Vi har et Socialdemokrati, der økonomisk set er ganske godt funderet, der ejer store Foretagender; Bryggeri, Brændselsforretning, Landsbank og alt muligt godt. Nu skal jeg lade være usagt, om der i disse Foretagender er indført Bedriftsraad, for det ved jeg ikke, men deres Handel er i hvert Fald helt igennem præget af de Former, vi hidtil har kendt i Samfundet, ligesom jeg ikke mener, at de aflægger deres Funktionærer bedre, end man gør indenfor det saakaldte kapitalistiske Samfund. Jeg kunde altsaa ønske, at man fra den Side, hvor man saa ivrigt kræver Reforme, vil gaa i Spidsen og vise Borger-skabet den Vej, det skal gaa — „for saaledes gør vi i vore Foretagender, og det er ganske glimrende“. Se det vilde være noget; saa havde man noget at holde sig til, og saa tror jeg, der kunde være Grund til at sige Socialdemokraterne Tak for deres Arbejde i den Henseende. Men vi har ikke set noget saadant hidtil. Jeg skulde ikke tro, at Vejen er den, som det ærede Medlem Hr. Sundbo nævnte, at sende de store Direktører ud og lægge Stenbro; saa skulde vel til Gengæld Bro læggerne sættes til at administrere de store Forretninger. Det vilde vist blive den omvendte Verden. Men naar Socialdemokraterne ikke praktiserer denne Form indenfor deres egne Bedrifter, antager jeg, det er i Erkendelse af, at mange Kokke fordærver Maden. Jeg tror, de er ganske klare over, at der skal en Fører til, som virkelig har Ansvaret indenfor den enkelte Bedrift, naar den skal give et positivt Resultat.

Som det sandsynligvis vil være det høje Tings Medlemmer bekendt, arbejder Staten for Tiden med en Plan om at etablere en stor Lufthavn. Man har tænkt sig at anbringe den ude paa Amager mellem Kastrup og Dragør, men det Areal, der er Tale om, og som andrager 500—600 Tdr. Land, hører til Danmarks allerbedste og mest yderige Jord. Det er forstaaeligt, at et saadant Projekt har vakt en hel Del Ængstelse derude, og saa godt som samtlige Lodsejere har henvendt sig til mig og bedt mig foranledige, at denne Sag tages op til Diskussion i Tide, saa at der kan gøres, hvad gøres kan, for, som disse Lodsejere udtrykker det, at denne Plads kan lægges paa et mindre værdifuldt Areal. Nu maa denne Havn naturligvis have en saadan Beliggenhed, at den kan svare til sit Formaal og virkelig blive et Trafikcentrum. Men det er saa heldigt, at der endnu nærmere ved